

Mañng biñnh luậñn trñññng RSIS Singapore đñng bài phân tích “ [**Islands or Rocks? Evolving Dispute in South China Sea**](#)

” của Robert Beckman, Giám đñc Trung tâm Luật Quốc tñ,

giáo sñ tñi Khoa Luật

ññi hñc Quốc gia

Singapore

. Tác giñ cho rñng cuộc tranh cãi về quyñn khai thác tài nguyên quanh quần đño Trññng Sa đã biñn thành mñt cuộc tranh cãi về mñt quy chñ pháp lý của các đño, đñ.

Ch quy, toàn b h c m t ph n, đ i v i qu n đ o Tr òng Sa trên bi n òng là đ i t òng tranh chấp gi a Trung Qu c, Ma-lai-xia, Philíp-pin, Vi t Nam, Brunây và ài Loan. Công hàm ngo i giao tháng 4/2011 do Philíp-pin và Trung Qu c n p lên T òng Th ký Liên h p qu c đã đ t n n móng cho m t v ò tranh chấp gi a m t s n c thu c ASEAN (Malaixia, Philíp-pin và Vi t Nam) và Trung Qu c, liên quan đ n ch quy n pháp lý đ i v i các bãi đá t o thành qu n đ o Tr òng Sa.

V n đ quan tr òng nh t đ c đ a ra là: N c nào có quy n th m dò và khai thác tài nguyên thiên nhiên trong và đ i các vùng bi n xung quanh qu n đ o này? M c dù đ i t òng tranh chấp cu i cùng là tài nguyên thiên nhiên, nh ng cu c tranh chấp này đ c đ ng lên nh m t cu c tranh cãi pháp lý v nh n th c đ i v i i u 121 Công c Liên h p qu c v Lu t bi n (UNCLOS).

Các đ nh ngh a pháp lý

i u 121 quy đ nh r òng m t hòn đ o – đ c đ nh ngh a là "m t khu v c đ t t ò nhiên nhô lên trên m t n c khi th y tri u lên" - v nguyên t c có th t o ra các vùng lãnh h i gi òng nh đ t li n. Chúng bao g m vùng lãnh h i trong bán kính 12 h i lý, vùng EEZ trong bán kính 200 h i lý và m t th m l c đ a. M t s c u thành c a qu n đ o Tr òng Sa do các n c đang chi m đóng không đ p òng đ c đ nh ngh a c a m t hòn đ o. Chúng h c b ng p đ i n c khi th y tri u lên, h c nhô trên m t n c khi th y tri u lên là nh đ c c i t o h c do các c u trúc nhân t o. Các bãi đá này th m chí không đ c h òng vùng lãnh h i 12 h i lý.

o n 3 c a i u 121 trong UNCLOS đã t o ra m t ngo i l cho m t s lo i đ o b òng cách nói r òng "các bãi đá mà không th t nó duy trì s sinh s òng h c đ i s òng kinh t c a con ng i" s không có vùng EEZ hay th m l c đ a. Nhi u bãi đá trong qu n đ o Tr òng Sa có th n m trong nhóm này và do đó ch đ c vùng lãnh h i 12 h i lý.

Lý do của Ma-lai-xia, Việt Nam và Trung Quốc

Công hàm của Philippin gửi lên Tổng Thư ký Liên hợp quốc hôm 5/4/2011 và của Trung Quốc hôm 14/4/2011 là những văn bản mới nhất trong một loạt công hàm liên quan đến Thỏa thuận chung giữa Malaixia và Việt Nam được hai nước trình lên Ủy ban ranh giới Thềm lục địa của Liên hợp quốc vào ngày 6/5/2009. Trong thỏa thuận chung này, Malaixia và Việt Nam tuyên bố chủ quyền đối với một thềm lục địa vụt ra ngoài giới hạn 200 hải lý của vùng EEZ mà họ tuyên bố trên biển Đông.

Ngày 7/5/2009, Trung Quốc phản ứng bằng cách gửi công hàm nói rằng nước này có chủ quyền không tranh cãi đối với quần đảo Trường Sa và các vùng biển liên kề. Trung Quốc cũng khẳng định chủ quyền và quyền tài phán đối với vùng biển “liên quan” trên Biển Đông, kèm theo là bản đồ đường “lưỡi bò” 9 đảo do nước này đưa ra.

Phản ứng của Philippin và sự đáp trả của Trung Quốc

Philippin phản ứng bằng cách gửi công hàm ngoại giao vào ngày 4/4/2011, trong đó nói rằng UNCLOS không cung cấp cơ sở pháp lý cho bất cứ sự đòi hỏi nào về chủ quyền và quyền tài phán trên vùng biển “liên quan” (và các đáy biển và lòng đất) nằm trong đường “9 đảo” phía ngoài các vùng biển được coi là “liên kề” với các hòn đảo theo định nghĩa tại Điều 121 của UNCLOS. Mặc dù ngôn ngữ thiển cận trong công hàm không rõ ràng, những đường nét hàm ý Trung Quốc không có cơ sở pháp lý để khẳng định chủ quyền và quyền tài phán đối với bất kỳ nguồn tài nguyên nào nằm trong vùng “lưỡi bò” và nằm ngoài vùng biển liên kề với các đảo của nước này.

Ngày 14/4/2011, phản ứng với công hàm của Philippin, Trung Quốc nhắc lại quan điểm lâu nay là nước này có chủ quyền không tranh cãi đối với toàn bộ quần đảo Trường Sa và vùng biển liên kề. Trung Quốc cũng khẳng định chủ quyền và quyền tài phán trên các vùng nước liên quan, cũng như đáy biển và lòng đất phía dưới. Tuy nhiên, nước này không đề cập đến bản đồ “9 đảo”, và tuyên bố (lần đầu tiên) rằng quần đảo này được hưởng quyền lãnh hải, vùng EEZ và thềm lục địa. Đây có thể là một động thái quan trọng bởi Trung Quốc dường như đã nêu rõ đòi hỏi của mình và dùng UNCLOS để bảo vệ lý lẽ.

Hòn đảo hay bãi đá?

Trong cuộc tranh chấp về các quần đảo và bãi đá, các nước ASEAN sẽ tiếp tục giữ quan điểm rằng họ có chủ quyền và quyền tài phán đối với nguồn tài nguyên thiên nhiên ở trong và ngoài các vùng nước thuộc quần đảo Trường Sa. Điều này của họ dựa trên quyền đối với 200 hải lý vùng EEZ tính từ các đảo/đỉnh của số thuộc lãnh thổ đất liền hoặc quần đảo của họ. Họ sẽ không đòi hỏi vùng EEZ từ bất kỳ cấu thành nào của quần đảo Trường Sa, và sẽ nhất quán rằng không một cấu thành nào thuộc diện tranh chấp được coi là “hòn đảo”, và những “hòn đảo” đó trên thực tế chỉ là bãi đá.

Chiến lược này sẽ mang lại cho các quốc gia tranh chấp thuộc ASEAN chủ quyền không thể tranh cãi để thăm dò và khai thác tài nguyên thiên nhiên ở trong và phía ngoài của họ từ các vùng nước thuộc quần đảo Trường Sa. Họ sẽ chỉ không có chủ quyền và quyền tài phán để khai thác tài nguyên thuộc bán kính 12 hải lý liền kề các đảo, chẳng hạn như cuộc tranh chấp về chủ quyền đảo/đỉnh.

Để bảo vệ lợi ích của mình, Trung Quốc sẽ phải duy trì quan điểm là ít nhất một số bãi đá thuộc Trường Sa được tính là “đảo” để được hưởng vùng EEZ và thậm chí là đảo. Quan điểm này sẽ tạo ra một vùng chằng lộn đáng kể giữa vùng EEZ của quần đảo Trường Sa mà Trung Quốc đòi chủ quyền với vùng EEZ và/hoặc thậm chí là đảo mà riêng mà các quốc gia tranh chấp thuộc ASEAN có quyền tính từ đảo/đỉnh của lãnh thổ hay quần đảo của họ.

Trung Quốc sẽ phải đối mặt với một thách thức là trước đây nước này đã có quan điểm về thế nào là đảo và thế nào là bãi đá. Trong các cuộc tranh luận tại Liên Hợp Quốc liên quan đến cuộc tranh chấp giữa nước này với Nhật Bản về chủ quyền đảo Okinotorishima, Trung Quốc lập luận rằng các đảo nhỏ, xa, không có người ở không được trao vùng EEZ hay thậm chí là đảo. Các quốc gia ASEAN có thể sẽ nói rằng lập luận này của Trung Quốc cũng nên áp dụng đối với các đảo nhỏ trong quần đảo Trường Sa.

Theo Rsis

M Anh (gt)